

השולח פרק רביעי גימין

מד.

עין משפט נר מצוה

ק"ט א ב ג ד ה מ"י
 פ"ח מהל' עבדים
 מהלכה ב עד הלכה ו סמג
 עשין פו טור ש"ע י"ד
 סימן רסו סעיף פ בהג"ה
 וע"ש:
 ו מ"י פ"ח מהל' מעשר
 הלכה י' ש"ע י"ד סי' שלל
 סעי' ק"ט:
 קב ז מ"י פ"ח מהל' ע"ז
 הלכה י' סמג לאוין
 מה:
 ח מ"י פ"ח מהל' עבדים
 הלכה י' טו"ש"ע י"ד סי'
 רסו סעיף פא:
 קבא ט מ"י פ"ח כ
 מהל' שנת ה"ג ג
 סמג לאוין סה טו"ש"ע י"ד
 סי' קנא סעיף ד:
 קכב י מ"י פ"ח מהל'
 עבדים הלכה א
 סמג עשין פו טו"ש"ע י"ד
 סי' רסו סעיף פ:
 קכג ב מ"י פ"ח מהל'
 צטוהל הלכה ז
 טו"ש"ע י"ד סי' ק"א:

גלוין הש"ס

גכ' מבר דבריו ומה עין
 מצוות עבר סימן לג
 סק"ז:

פסקי ר"ד

שלח ר' אמי מיני אמי בר
 נתן תורה תצא לישראל
 עבד שהפיל עצמו לגיטות
 ואין רבו יכול להוציאו לא
 בדיני ישראל ולא בדיני
 אומות העולם מותר ליטול
 דמיו וכותב ומעלה
 בערכאות שלהם מפני
 שהוא כמציל מידם:
 אריב"ל המוכר עבדו
 לכנעני קונסין אותו
 לפדותו עד עשרה בדמיו
 ולשחררו: דוקא אי לאו
 דוקא ולא איפשיט אר"ל
 המוכר בהמה גסה לכנעני
 קונסין אותו לפדותה עד
 מאה בדמיה בעצ מניה ר'
 ירמיה מרב אמר מכר
 עבדו לכנעני ומת מהו
 שיקנסו בנו אחריו לדידיה
 קנסוהו רבנן והא ליתיה או
 דלמא לממוניה קנסוהו והא
 איתיה ופטסי ליה לדידיה
 קנסוהו לבדיה לא קנסוהו

הכי גרסינן ואיצטעיס אימא בשלוה על מנת למשכנו ולא משכנו. הא
 דשדה כגון שלוה העובד כוכבים מישראל על מנת שאם לא אפרע
 לזמן פלוני בל ומשכני מקרקע זו ותהא שלך והא דקמי פטורה מן
 המעשר כל זמן שלא בל ישראל ומשכנו דלע"ג דמטא זמניה הויל

בשלוה על מנת למשכנו כו'. פירש בקונטרס שאם לא אפרע
 עד זמן פלוני בל ומשכני מקרקע זו ותהא שלך וכל
 זמן שלא בל ישראל ומשכנו הוי בחזקת עובד כוכבים וגבי עבד כי
 האי גוונא קנסוה רבנן לישראל הויל ועבר הזמן ולא פרע ואע"פ שלא

משכנו עדיין וקשה א' דהוה ליה למימר
 אדי וילידי דמטא זמניה לך נראה
 דלמא לשנוי שנויא קמא הא דמטא
 זמניה והא ללא מטא זמניה והא
 דלקשינ גבי עבד דמטא זמניה לריכא
 למימר ב' בשלוה על מנת למשכנו ולא
 משכנו דס"ד כיון דלא משכנו עדיין ג'
 לא ילא לחירות קא משמע לן דהויל
 וצידו למשכנו ד' דילול לחירות:

המוכר עבדו לפרהנג עובד
כוכבים. פי' בקונטרס
 מליק ושם עלילות ומכרו לו בלזמן
 דמים שהעליל וקשה דלא שייך על
 זה לשון מכירה ו' ולישנא שהיה לו לפייס
 ולא פייס לא משמע הכי ו' ועוד דמדמי
 למוכרו לשלשים יום ונראה דהפרהנג
 נוטל עבדו על כורחו אלא שנותן לו
 דמים א' לך פריך דלמאי ילא לחירות
 כיון דהוי צעל כורחו כמו גבא חבוב
 ומשני דהיה לו לפייס כיון דנותן
 דמים ודאי היה מתפייס דבד מועט ו'
 ומדמי לו נמי למוכרו לשלשים יום דלמח
 שגומר מלכתו דרכו להחזירו לישראל
 וישראל מחזיר לו הדמים:

ובותב ומעלה בערכאות שלהם.

פירש בקונטרס חף על פי
 דחשיבות הוא להן וקשה דשטרות
 העולין צערכאות של עובדי כוכבים
 מכשירינן ו' ולא מפלגין בין לכתמיה
 בין לדיעבד ו' ומפרש רבינו תם דלע"ג
 דנראה מקיים המקח שרי הכא
 וההיא דפרק קמא דע"ז (דף ק"ג.) הולכין
 ליריד של עובדי כוכבים ולוקמים מהן
 בהמה ועבדים מפני שהוא כמחיל מידם
 ומעלה צערכאות של עובדי כוכבים
 התם נמי מקיים המקח ומתפרסם הדבר
 שמהנה לעבודת כוכבי ואפי' הכי שרי:
או ראי דוקא. פירש בקונטרס דלא
 קנסינן ליה כולי האי וגוונא
 קאמר וקשה דאם כן איזה שיעור יהיב י'
 דלמא לא ידע היה דקונסין אותו
 עד עשרה דנימא ציה א' ההוא שיעורא
 ונראה לפרש א' או לאו דוקא אלא אפיני
 ציור ממאה קנסינן ליה עד דפריק
 כענין שפי' בקונטרס דכתיב דלמרי
 ומייטי מצהמה דקונסין אותו עד
 עשרה דמיה א' אלמא לאו דוקא דהוא
 הדין טפי דקאמר הכא עד מאה
 גבי עבדים והוא הדין ו' דהכא לאו דוקא ו':
התם דאיסורא דאורייתא. ונפק
 כל פסולי המוקדשין (בסורות
 לד':) גבי כרס און הצכור קאמר דליכא
 למיפשט מהכא דשאני עבד דמפקע ליה
 מנמלות אס כן הוה מני למימר הכא אס
 מימני לומר דהתם לא קנסו הכא קנסו
 משום דמפקע ליה מנמלות וכן התם
 הוה מני למימר איפכא כי הכא:

נטיבה
 ליה לקנסיה טפי חד אלא עבד מילתא דלא שכיחא לא
 גזרי בה רבנן בעא מיניה רבי ירמיה ו' מרבי אסי * מכר עבדו ומת מהו
 שיקנסו את בנו אחריו אם תימצי לומר ו' צרם * אזון בכור ומת קנסו בנו
 אחריו משום דאיסורא דאורייתא היא אבל הכא איסורא דרבנן
 ואם

ליה דהא תנן ילא לחירות: ופריכין אלא צהמה מ"ט קנסינן ליה כולי האי משום דהדרה ליה ליקנסיה טפי חד. מכדי דמיה היה לך לקונסו
 יותר מן העבד ותו לא הויל וטעמא משום דהדרה ליה הוא אין כאן אלא כדי דמיה ואתה קונסו מ"י עד ק' אוי לו בחזרה זו: מילתא דלא
 שכיחא היא. שימכרוהו לעובד כוכבים: מהו שיקנסו אס צנו. לפדותו: אס סימלי לומר. הך דמצעיא לן בצכורות כהן הלארס און הצכור
 ועבר משום כל מוס לא יהיה צוי' דלמרי' התם לא יחשט עולמית ומצעיא לן כרס ומת מהו שיקנסו צנו אחריו ואס מימני לומר צההיא
 דקנסוהו הא דהכא לא מיפשט לן מינה דהתם קא עבד אצוה איסורא דאורייתא אכל מוכר עבדו לעובד כוכבים איסורא דרבנן הוא דעבד:
 ואס

ואי בעית אימא בשלוה על מנת למשכנו
 ולא משכנו: ת"ר *גבאו בחובו או שלקחו
 סיקריקון לא יצא לחירות ובחובו לא ורמינהי
 ב'הרי שאנסו בית המלך גורנו אם בחובו הייב
 לעשר אם *באנפרות פטור מלעשר שאני
 התם דקא משתרשי ליה תא שמע דאמר רב
 המוכר עבדו לפרהנג עובד כוכבים יצא
 לחירות והתם הוה ליה לפייס ולא פייס גופא
 אמר רב המוכר עבדו לפרהנג עובד כוכבים
 יצא לחירות מאי הוה ליה למעבד הוה ליה
 לפייס ולא פייס ה' בעי ר' ירמיה מכרו לשלשים
 יום מהו תא שמע דאמר רב המוכר עבדו
 לפרהנג עובד כוכבים יצא לחירות התם
 בפרהנג עובד כוכבים שאינה חוזרת מכרו
 חוץ ממלאכתו מהו חוץ מן המצות מהו חוץ
 משבתות וימים טובים מהו לגר תושב
 לישראל מוכר מהו לכותי מהו פשוט מיהא
 חדא וגר תושב הרי הוא כעובד כוכבים
 כותי וישראל מוכר אמרי לה כעובד כוכבים
 ואמרי לה כישראל: בעו מיניה מרבי אמי
 עבד שהפיל עצמו לגיטות ואין רבו יכול
 להוציאו לא בדיני ישראל ולא בדיני עובדי
 כוכבים מהו שיטול את דמיו א"ל ר' ירמיה
 לרבי *ודיקא פוק עיין במכילתך נפק דק
 ואשכח דתניא המוכר ביתו לעובד כוכבים
 דמיו אסורין ועובד כוכבים שאנסו ביתו של
 ישראל ואין בעליו יכול להוציאו לא בדיני
 ישראל ולא בדיני עובדי כוכבים מותר
 ליטול את דמיו וכותב ומעלה בערכאות
 שלהן מפני שהוא כמציל מידם ודילמא ה"מ
 בית דכיון דלא סגי ליה בלא בית לא אתי
 לזבוניה אבל עבדא דסגי ליה בלא עבדא
 אתי לזבוניה או לא שלא לחו ר' אמי מיני
 אמי בר נתן תורה יוצאה לכל ישראל עבד
 שהפיל עצמו לגיטות ואין רבו יכול להוציאו
 לא בדיני ישראל ולא בדיני עובדי כוכבים
 מותר ליטול את דמיו וכותב ומעלה
 בערכאות של עובדי כוכבים מפני שהוא
 כמציל מידם *א"ר יהושע בן לוי המוכר עבדו
 לעובד כוכבים קונסים אותו עד מאה בדמיו
 דוקא או לאו דוקא ת"ש *דאמר ריש לקיש
 המוכר בהמה גסה לעובד כוכבים קונסים
 אותו עד עשר' בדמיה ודלמא שאני עבד דכל
 יומא ויומא מפקע ליה ממצות ואיכא דאמרי
 אמר רבי יהושע בן לוי המוכר עבדו לעובד
 כוכבים קונסין אותו עד עשרה בדמיו דוקא
 או לאו דוקא תא שמע *דאמר ריש לקיש
 המוכר בהמה גסה לעובד כוכבים קונסין
 אותו עד מאה בדמיה שאני עבד דלא הדר
 ליה אלא בהמה טעמא מאי משום דהדרא

ואי בעית אימא בשלוה על מנת למשכנו. הא
 דשדה כגון שלוה העובד כוכבים מישראל על מנת שאם לא אפרע
 לזמן פלוני בל ומשכני מקרקע זו ותהא שלך והא דקמי פטורה מן
 המעשר כל זמן שלא בל ישראל ומשכנו דלע"ג דמטא זמניה הויל
 בחזקת העובד כוכבים ואם היה ישראל
 נוטל חלק בפירות פטורה מן המעשר.
 וגבי עבד כי האי גוונא קנסוה רבנן
 לישראל ואע"פ שלא משכנו העובד
 כוכבים עדיין צעבד זה קנסוהו הויל
 ועבר זמנו ולא פרע: גבא. העובד
 כוכבים לעבד: חבוב. שהיה לו על
 ישראל והוא לא מכרו לו ולא ליה
 עליו: סיקריקון. צעשה ישראל
 מופקדין להריגה ואמר לעובד כוכבים
 שא קרקע זו או עבד זה והינמי:
 לא ילא לחירות. דלונס הוא וליכא
 למקנסיה: חייב לעשר. גבא. הויל דהוי
 כמוכר: צאנפרות. הפסד: דקא
 משתרשי ליה. הרי נהנה מהם שפורע
 חובו הילך לענין עישור חייב צעעשר
 ומיהו גבי עבד קנסא משום מכירה
 היא וזה לא מכר מדעתו אלא שלא
 לרצונו גבאו ואמאי קנסיה: פרהנג.
 אנפרות שהעליל עליו: היה לו
 לפייס. דבד אחר: ולא פייס. ומכרו
 לו מדעתו: לשלשים יום. ולאחר
 שלשים יחזור אליו: לפרהנג עובד
 כוכבים. וקס"ד לעבד עבודת המלך
 עד זמן פלוני ולשוב: חוץ ממלאכתו.
 גופו קניו לך וצלבד שלא תשתעבד
 צו שלא מכרו אלא להשיאו לשפחתו
 לולדות דהשתא לא תפקע מנמלות
 לחלל רשעים. א"כ מכרו למלאכתו חוץ
 משבתות וימים טובים מהו: לגר
 תושב. שקבל עליו שלא לעבד עבודת
 כוכבים ואוכל נצילות: פשוט מיהא.
 מנמיתא: חדא. מהך צניח: עיין
 במכילתך. צמשה הסדורה לך לידע
 מה נשיב: המוכר ביום לעובד כוכבים.
 צרין ישראל דלמך קרא לא תמס' *
 לא תתן להם חמיה בקרקע ע"ז
 דף כ:.) ופוסב. לו שטר: ומעללו
 צערכאות שלהן. לחותמו חף על פי
 שחשיבות הוא להם: ודילמא. הא

דלא גזרו רבנן בהך דילמא אחי לזבוי
 מדעתו: הני מילי צים. דלא סגי ליה
 לאינש בלא בית ולא עזידי אינשי
 דצונני: אסי לזבוי. אזון צהא
 אטו מכירה דעלמא ולא תפשוט:
 שלה להו רבי אמי. להך דצעו מיניה:
 מיני אמי צר נתן תלא סורס. הוראה
 זו לישראל: קונסים אסו. לפדות
 מיד העובד כוכבים: דוקא או לאו
 דוקא. דלא קנסינן ליה כולי האי
 וגוונא קאמר: עד עשרה. אלמא
 צהן קנטוס רבנן צמכירה דידיהו לא
 קנסו כולי האי: אין מוכרין צהמה גסה
 גזירה משום שאלה ושכירות ונסיוני
 צמסכת ע"ז (דף טו:.) שאני עבד.
 כלומר לעולם אימא לך דעבד דוקא
 ושאני עבד כו': או לאו דוקא. דאי
 צעו מיניה טפי קנסינן ליה עד דפריק
 ואורחא דמלתא הוא דנקט: עד מאה.
 וקס"ד ה"ה לעבד: שאני עבד דלא
 הדר ליה. כלומר דילמא מרבייהו
 דוקא ועבד היינו טעמא דלא קנסוהו
 כולי האי דלא הדר למריה צתר דפריק

ליה דהא תנן ילא לחירות: ופריכין אלא צהמה מ"ט קנסינן ליה כולי האי משום דהדרה ליה ליקנסיה טפי חד. מכדי דמיה היה לך לקונסו
 יותר מן העבד ותו לא הויל וטעמא משום דהדרה ליה הוא אין כאן אלא כדי דמיה ואתה קונסו מ"י עד ק' אוי לו בחזרה זו: מילתא דלא
 שכיחא היא. שימכרוהו לעובד כוכבים: מהו שיקנסו אס צנו. לפדותו: אס סימלי לומר. הך דמצעיא לן בצכורות כהן הלארס און הצכור
 ועבר משום כל מוס לא יהיה צוי' דלמרי' התם לא יחשט עולמית ומצעיא לן כרס ומת מהו שיקנסו צנו אחריו ואס מימני לומר צההיא
 דקנסוהו הא דהכא לא מיפשט לן מינה דהתם קא עבד אצוה איסורא דאורייתא אכל מוכר עבדו לעובד כוכבים איסורא דרבנן הוא דעבד:
 ואס

א) [חולין קלא.]. ב) [פ' שלקא אגס עובד כוכבים
 בלונס שלא כיון. ערוך וע'
 פרשי' לקמן נח: ד"ה או
 מחמת אכסריות]. ג) [במ"י
 ל' זילא]. ד) [במדות ג.].
 ה) [שם. ו] [ג"ז שם].
 ו) [עירובין קג: וש"ג].
 ז) [ש' מוספות צכורות לד:]
 ח) ד"ה בעא דג"ר מ"י זילא
 וכו' בהמ"ק. ט) [מ"ק יג.
 צכורות לד:]. י) [בדרס י].
 יא) [ק"ה כג.]. יב) [יעל
 י].

מוסף רש"י

אם בחובו. שהיה חייב לו
 דבר קלוב ממון. חייב
 לעשר. ממקום אחר וליתן
 לכהן. שהי הוא כמוכר
 (חולין קלא.).
באנפרות. צהפסד עיל
 חס (שם) גול צעמלא
 (לקמן נח.) דוקא או לאו
 דוקא. דלא קנסינן ליה
 כולי האי. אי נמי טפי מהכי
 קנסינן ליה אס אין
 העינים ממתלה כגן
 (בבברות ג. ע"ג.) ת"ש
 כו' עד עשרה בדמיה.
 מדנני עבד תני מלה והכא
 עשרה. שמע מיה דוקא
 קאמר. דאי לאו דוקא לתמי
 מרבייהו מלה או מרבייהו
 עשרה (שם.) קאמר.
 הפוסט וכתבן ק"ה מירי.
 (בבברות ד.) צרם אזון
 כבור. כרס כהן און צכור
 לפסלו צמוס. דכטינן טוב
 זמן חס ומי שג' לו צכור
 ונתנו לכהן וכהן מיטעל
 עד שיתום מאליו ויאלמנו.
 דלתי רשעים לאכלו כל זמן
 שלא רשעים. דקדשים צכור
 הוא. ואס כרס און צכור
 להמיר קנסוהו רבנן
 כדלמירין צכורות (ד.)
 הלארס און צכור הרי זה
 לא ישחוט עולמית. דקנסינן
 ליה על דעבד אסורא.
 כדמצי כל מוס לא יהיה
 צו. קיי ציה לא יקנה
 להטיל צו מוס. והייט
 דקאמר אס תמני לומר
 וכו'. דקא מינבעל ליה
 התם כרס און צכור ומת
 מהו שיקנסו צנו אחריו וכו'
 (פ"ק יג. בהמ"ק.).

מוסף תוספות

א. כיון דשינויא אחריתא
 הוא. מוס' הלא"ש.
 ב. ה"ב. ע"ש.
 ג. ואינו מופקע
 ממצות. מוס'.
 ד. עשירי. ובשיחורין
 למשכנו ימשכנו. ולא
 חשש זה לפרוע חובו
 קודם שיעיר זמנו. ה"ה
 כאילו משכנו והפקיעו
 ממצות. רשב"א. ו'. כיון
 שאינו מקבל דמים. מוס'
 הלא"ש. ו.
 ז. דבאנפרות לקחו. כיון
 הלא"ש. ז. כי כן צוה לו
 שיע"ק.
 ח. ולןוקה לו ממקום
 אחר. רשב"א. ט. ולא
 חיישין בהא דמחשיבין.
 מוס' הלא"ש. י. מדעתו
 ודלצונו.
 יא. ריב"ל. מוס' הלא"ש.
 יב. לאו דוקא מאה אלא
 כו. מוס' הלא"ש. יג. דער
 מאה פשיטא דיהיה. והאי
 דקאמר. מוס' הלא"ש.
 יד. וקס"ד דערב ובהמה
 חד דינא אית להו. ואפי"ה
 קתני עד עשרה בדמיה.
 רשב"א. טו. מאה. מוס'
 הלא"ש. טז. ה"ה טפי
 גמי. מוס' הלא"ש.